

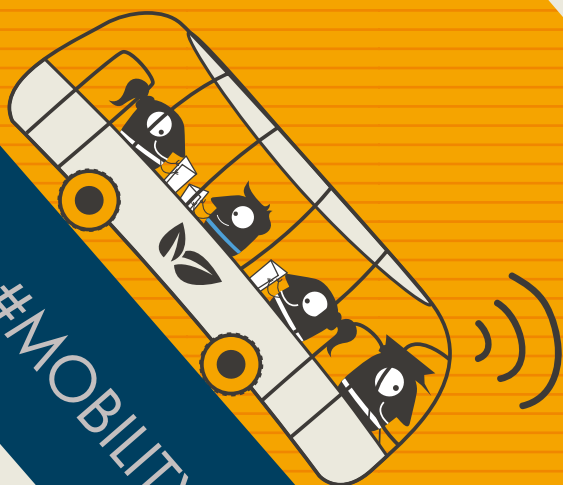
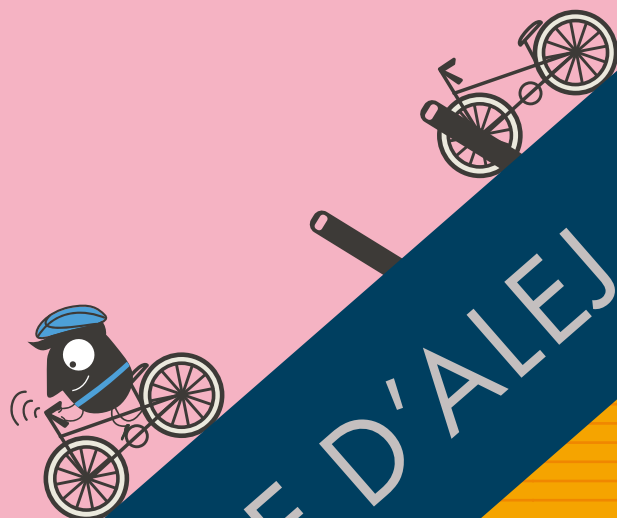
EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

PRÍRUČKA PRE ORGANIZÁTOROV MIESTNYCH KAMPANÍ

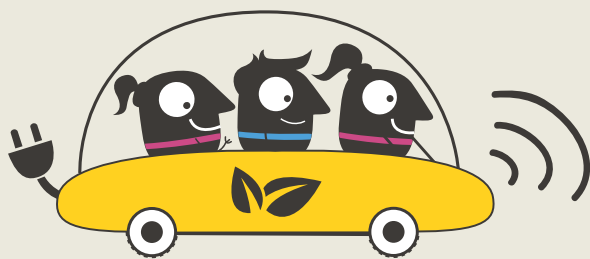
16. – 22. SEPTEBRA 2017

ZDIEĽANIE VÁS DOSTANE D'ALEJ

#MOBILITYWEEK

Európsky sekretariát:

EUROCITIES

1 Square de Meeûs/B-1000 Brusel – BELGICKO

juan.caballero@eurocities.eu

Telefón: +32 2 552 08 75

OBSAH

ÚVOD DO PRÍRUČKY: ZÁKLADNÝ NÁSTROJ PRE ORGANIZÁTOROV MIESTNYCH KAMPANÍ EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY	2
PRÍNOS EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY K UDRŽATEĽNEJ MESTSKEJ MOBILITE	2
AKO SA ZÚČASTNIŤ?	4
CENA EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY	5
SEDEM DNÍ ČINNOSTÍ V RÁMCI UDRŽATEĽNEJ MOBILITY	6
Verejná doprava	7
Cyklistika	9
Chôdza	10
Riadenie mobility	11
Zodpovedné využívanie auta	12
Voľný čas a nakupovanie: inteligentná a udržateľná mobilita na podporu miestneho hospodárstva	14
Nakupovanie	15
Mobilita a zdravie	15
Zelené cesty	16
TRVALÉ OPATRENIA	17
DEŇ BEZ ÁUT	19
INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA	21
MONITOROVANIE A HODNOTENIE	24

ÚVOD DO PRÍRUČKY: ZÁKLADNÝ NÁSTROJ PRE ORGANIZÁTOROV MIESTNYCH KAMPANÍ EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY

Cieľom tejto príručky je poskytnúť všeobecné informácie miestnym orgánom, ktoré sa plánujú zúčastniť na nadchádzajúcom **EURÓPSKOM TÝŽDNI MOBILITY** 16. – 22. septembra 2017. Predstavuje požiadavky na online registráciu na **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY**.

Táto príručka je založená na skúsenostiach európskych miest, ktoré v minulosti organizovali **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY**.

Predstavuje hodnotné nápady na organizáciu príslušných činností a trvalých opatrení.

Súčasťou príručky je aj kapitola s pokynmi na účasť v súťaži o Cenu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**.

Miestne orgány by pri organizácii svojho **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** mali brať tieto usmernenia do úvahy, ale môžu ich voľne prispôsobiť miestnym pomerom. Informácie, ktoré tu sú zahrnuté, nie sú úplné. Táto príručka sa bude naďalej dopĺňať novými nápady.

Ďalšie doplňujúce informácie možno nájsť v Príručke osvedčených postupov, ktorá poskytuje príklady inšpirujúcich činností v rámci kampane, a v Tematických usmerneniach, ktoré sa zameriavajú na ročnú tému. Vydávajú sa každý rok a sú k dispozícii na webovej stránke.

PRÍNOS EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY K UDRŽATEĽNEJ MESTSKEJ MOBILITE

Európska komisia stanovila v rámci mestskej mobility dva ambiciózne ciele: postupné vytesnenie vozidiel s tradičným pohonom z miest do roku 2050 a prechod na bezemisnú logistiku v centrách dôležitých miest do roku 2030. Európska komisárka zodpovedná za oblasť dopravy Violeta Bulcová zameriava na štyri prioritné oblasti: inovácie, digitalizáciu, znižovanie uhlíkových emisií a na ľudí.

Pozadie vzniku

V roku 2000 vznikol Deň bez áut ako európska iniciatíva. Je to príležitosť, pri ktorej môžu európske mestá ukázať, ako sa starajú o problémy životného prostredia. Jeden deň, 22. septembra, miestne orgány predstavili mestské centrá v novom svetle vďaka tomu, že obmedzili motorovú dopravu, podporili používanie udržateľných spôsobov dopravy a pozdvihli povedomie o vplyve výberu spôsobu dopravy na životné prostredie.

Po úspechu Dňa bez áut sa od roku 2002 každý rok koná **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** od 16. do 22. septembra. Hneď v prvom roku sa ho zúčastnilo viac ako 400 miestnych orgánov z 23 krajín.

Povedomie o iniciatíve z roka na rok rastie a verejná mienka je veľmi priaznivá. Viac ako 80 % opýtaných vyjadrilo svoju podporu. Väčšina ľudí tiež oceňuje úlohu kampane poukázať na nadmerné používanie áut v mestách.

O čom to všetko je?

Európska kampaň na podporu udržateľnej mestskej mobility **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** je vynikajúcou príležitosťou na objasnenie výziev, ktorým mestá čelia. Tým otvára cestu pre zmenu správania a posun k udržateľnejšej dopravnej stratégii.

Miestnym orgánom sa odporúča organizovať aktivity na zvýšenie povedomia v rámci daných tém a zaviesť trvalé opatrenia, ktoré zlepšia situáciu udržateľnej dopravy v meste.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY je tiež dobrou príležitosťou pre miestne zainteresované strany, aby sa zišli a prediskutovali rozličné aspekty mobility a kvality ovzdušia, našli inovátné riešenia na zníženie emisií a miery využívania automobilov a otestovali nové technológie alebo plánované opatrenia.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY dáva ľuďom možnosť zamyslieť sa, na čo skutočne ulice mesta slúžia, a predebatovať konkrétne riešenia problémov, ako je nadmerný hluk, znečistenie ovzdušia, zápchy, dopravné nehody a zdravotné problémy.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY je šancou na spustenie širokej škály činností a miestnym orgánom, organizáciám a asociáciám ponúka platformu na:

- podporu ich iniciatív v rámci udržateľnej mestskej mobility,
- zvýšenie povedomia o škodách, ktoré spôsobujú aktuálne trendy v mestskej mobilite životnému prostrediu a kvalite života,
- vytvorenie partnerstiev s miestnymi zainteresovanými stranami,
- spoluúčasť v celoeurópskej kampani a zdieľanie spoločného cieľa a identity s inými mestami,
- zdôraznenie miestnej snahy o politiku udržateľnej mestskej dopravy,
- spustenie nových politík a trvalých opatrení.

Partnerstvo za udržateľnú mobilitu

Dosiahnutie inteligentnej a udržateľnej mobility je časovo náročný proces, ktorý si vyžaduje nielen politickú podporu, ale aj oddané partnerstvá. Miestnym orgánom sa odporúča zapojiť sa do takýchto partnerstiev a v čo najvyššej miere zahrnúť miestnych aktérov. Všetky miestne authority by mali vyhľadať miestnych partnerov, ktorých sa rozličné podujatia môžu týkať, a koordinovať prípravu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** v úzkej spolupráci s nimi.

Preto by obce mali vytvárať partnerstvá s organizáciami v rámci (verejnej) dopravy, environmentálnymi, zdravotníckymi a športovými asociáciami, miestnymi spoločnosťami (vrátane ich externých kontaktov, t. j. zákazníkov, dodávateľov, partnerov), (miestnymi) médiami atď.

Spoločnosti majú často o účasť záujem, aby ukázali, že prijímajú svoju zodpovednosť za zmierňovanie zmeny klímy a starajú sa o spoločnosť a zdravie svojich zamestnancov. Miestne orgány by mali využiť tieto prvky na získanie ďalších partnerov.

Spoločnosti, organizácie a ďalší potenciálni partneri, ktorí sa nemôžu zapojiť do **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** (16. – 22. septembra), ale plánujú počas roka organizovať doplnkové aktivity, sa môžu zaregistrovať jednotlivo. **AKTIVITY MOBILITY** umožňujú týmto organizáciám zaregistrovať na stránkach www.mobilityweek.eu svoju aktivitu na podporu inteligentnej a udržateľnej mestskej mobility kedykoľvek v priebehu roka.

AKO SA ZÚČASTNIŤ?

Pozvanie zúčastniť sa **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** majú akékoľvek mestá, dokonca aj mimo Európy. Ak organizujú podujatie alebo činnosť, ktoré súvisia s udržateľnou mestskou mobilitou, ich online registrácia bude schválená.

Tri kritéria účasti sú tieto:

- Organizovanie týždňa rôznych aktivít s ohľadom na ústrednú ročnú tému.
- Realizácia aspoň jedného nového trvalého opatrenia, ktoré prispeje k modálnemu prechodu od súkromných áut k environmentálne prijateľnejším spôsobom dopravy.
Tam, kde je to možné, by minimálne jedno z týchto opatrení malo priniesť trvalé vyčlenenie časti ciest pre chodcov, cyklistov alebo verejnú dopravu, napr. širší chodník, nová cyklotrasa alebo jazdný pruh pre autobusy, nový systém na zníženie intenzity dopravy, zníženie povolennej najvyššej rýchlosti. Zahnuté sú aj trvalé opatrenia realizované už skôr v danom roku, ak sa propagujú počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** (16. – 22. septembra).
- Organizovanie Dňa bez áut, najlepšie 22. septembra, počas ktorého sa vyčlení jedna alebo viacero oblastí pre chodcov, cyklistov a verejnú dopravu minimálne na jeden celý deň (začínajúc jednu hodinu pred pracovným časom a končiac hodinu po ňom).

Miestne orgány, ktoré sa zapoja do všetkých troch uvedených kritérií, sa stanú *zlatými účastníkmi* a môžu sa uchádzať o Cenu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** (pozrite si kapitolu „Cena **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**“).

Ako sa zaregistrovať?

Po zaregistrovaní sa (v prípade nového účastníka) alebo prihlásení do účtu z predchádzajúceho roka na adrese www.mobilityweek.eu treba vyplniť online registračný formulár.

Pri vyplňaní registračného formulára pre miestne orgány sa vyžadujú tieto informácie:

- meno, pozícia a kontaktné informácie hlavnej osoby zodpovednej za **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** v rámci obce, ako aj za kontakt s médiami,
- činnosti/podujatia (súvisiace s ročnou témou) organizované pri príležitosti **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a príslušný program,
- trvalé opatrenia realizované v tomto roku,
- informácie o zónach s prísnyim zákazom vjazdu súkromných vozidiel.

Po vyplnení online registrácie prihlásenie potvrdí národný alebo európsky koordinátor. Po schválení dostanete automatický potvrdzujúci e-mail. Až potom sa činnosti daného mesta uverejnia online v časti „Účastníci **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**“. S potvrdzujúcim e-mailom sa posielajú aj prihlasovacie údaje na webovú stránku, vďaka čomu budú môcť obce aktualizovať poskytnuté informácie (napr. zmeny programu).

Podpísanie charty je povinné len v prípade, ak sa organizátor uchádza o Cenu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**.

CENA EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY

Cena **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** sa snaží odmeniť činnosti miestnych orgánov v rámci **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**. Jej cieľom je podpora úspešných kampaní a pozdvihnutie povedomia o potrebe miestnej aktivity v oblasti udržateľnej mestskej mobility. Finalisti sú odmenení na prestížnej ceremónii v Bruseli a prezentujú sa v rôznych publikáciách. Víťaz Ceny **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** získa natočenie videa, ktoré spropaguje úspechy dosiahnuté šampiónom udržateľnej mestskej dopravy v Európe.

Kritériá oprávnenosti

Miestne orgány sa môžu uchádzať o Cenu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**, ak:

1. sa zaregistrovali online na adrese www.mobilityweek.eu,
2. odoslali podpísanú Chartu,
3. sú *zlatými partnermi*, t. j. splnili všetky tri kritériá,
4. sa nachádzajú v 28 členských štátoch EÚ, kandidátskych krajinách EÚ, potenciálnych kandidátskych krajinách EÚ, ktoré sú zapojené do procesu stabilizácie a pridruženía, krajinách Európskeho hospodárskeho priestoru (EHP) alebo krajinách Európskej zóny voľného obchodu (EZVO). Sú to tieto krajiny: Albánsko, Belgicko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Bývalá juhoslovanská republika Macedónsko, Cyprus, Česká republika, Čierna Hora, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Island, Írsko, Kosovo*, Lichtenštajnsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Spojené kráľovstvo, Srbsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švajčiarsko, Švédsko, Taliansko, Turecko.

Kritériá hodnotenia

Nezávislá porota odborníkov na mestskú mobilitu vyhodnotí:

1. kvalitu činností v rámci ročnej témy,
2. akčný plán podujatí a zapojenia verejnosti,
3. komunikačnú stratégiu,
4. vplyv trvalých opatrení,
5. rozsah partnerstiev s miestnymi zainteresovanými stranami.

* Týmto označením nie sú dotknuté pozície k štatútu a označenie je v súlade s rezolúciou BR OSN č. 1244 a so stanoviskom Medzinárodného súdneho dvora k vyhláseniu nezávislosti Kosova

Prihlasovací postup

Miestne orgány, ktoré sa chcú uchádzať o Cenu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** musia:

1. vyplniť prihlasovací formulár v angličtine (max. 20 strán), v ktorom poskytnú podrobné informácie o miestnom orgáne, podujatiach a činnostiach, realizovaných trvalých opatreniach a charaktere a príspevku partnerov,
2. odoslať prihlasovací formulár prostredníctvom e-mailu, digitálnu kópiu podpísanej Charty a mapu oblasti, ktorá bola počas Dňa bez áut uzatvorená pre motorovú dopravu,
3. poskytnúť podporné materiály: komunikačné nástroje, tlačové správy, videá a obrázky (najlepšie vo vysokom rozlíšení).

Prihlasovací formulár je k dispozícii online.

Slávnostná ceremónia a cena

Udeľovanie Ceny **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** sa koná v Bruseli za prítomnosti európskeho komisára pre dopravu. Víťazný miestny orgán získa natočenie propagačného videa v dĺžke až troch minút, v ktorom ako šampión udržateľnej mestskej dopravy v Európe predstaví svoje výsledky.

SEDEM DNÍ ČINNOSTÍ V RÁMCI UDRŽATEĽNEJ MOBILITY

Mestá môžu zorganizovať aktivity v rámci špecifických tém, ktoré súvisia s udržateľnou mestskou dopravou.

Tri hlavné spôsoby udržateľnej dopravy – verejná doprava, bicykel a chôdza – a prepojenia medzi nimi (intermodalita) prirodzene vytvoria základ väčšiny činností.

Ak má byť sedemdňový program zaujímavý, mestá môžu zorganizovať ďalšie dni bez áut alebo sa zamerať na akékoľvek iné tematické podujatie, ktoré je v miestnom kontexte zaujímavejšie.

Spustenie EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY

Podujatia pre verejnosť a médiá konané 16. septembra, v prvý deň **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**, sú skvelým začiatkom kampane a poslúžia na:

- uvedenie špeciálnych zliav napríklad na cestovné lístky verejnej dopravy počas celého týždňa,
- poskytnutie ďalších služieb (častejšie spoje, kyvadlová doprava, mapy, cestovné poradenstvo atď.),
- propagáciu intermodality,
- odmenenie ľudí, ktorí nechajú svoje autá doma, a zaznamenanie rozhovorov, v ktorých vysvetlia, aké alternatívne spôsoby dopravy si zvolili a ako to fungovalo,
- spustenie trvalých opatrení v rámci mobility, ktoré mesto plánovalo.

Verejná doprava

Využívanie verejnej dopravy na uspokojenie potrieb v rámci mobility je hlavnou témou **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**. Verejná doprava by mala byť synonymom slobody.

Všetky subjekty v oblasti verejnej dopravy budú môcť **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** využiť na propagáciu intermodálnych riešení pod podmienkou, že tieto riešenia môžu byť skutočnou alternatívou k osobným autám.

Uvádzame súbor aktivít, ktoré môžu pomôcť pri úspešnej organizácii podujatí venovaných verejnej doprave. Sú zamerané na prítiahnutie pozornosti televízie, rádia a novin.

Šikovné dochádzanie

Niekoľko činností, ktoré môžete zvážiť:

- S prevádzkovateľmi sa dohodnite na zastávkach blízko hlavných pracovísk.
- Poskytnite finančnej podpory, t. j. refundáciu.
- V prípadoch núdze poskytnite dopravy domov.
- Zavedte špeciálne zľavy.
- Poskytnite informácie o verejnej doprave.
- Zorganizujte prispôsobené dopravné poradenstvo.
- Ponúknite nápoje po práci na blízkych staniciach alebo v autobusoch.
- Plánované akcie propagujte na veľmi frekventovaných cestách.
- Vytvorte z dochádzania súťaž.
- Propagujte intermodalitu.
- Usporiadajte diskusiu medzi prevádzkovateľmi verejnej dopravy a cestujúcimi, kde sa bude hovoriť o tom, ako možno zvýšiť využívanie verejnej dopravy a aké pozitívne účinky by to malo na rozličné zainteresované strany.

Intermodalita

- Vďaka kombinácii chôdze alebo cyklistiky s verejnou dopravou môže byť táto doprava príťažlivejšia:

	Priemerná rýchlosť	Vzdialenosť prejdená za 10 min	Oblasť pokrytia
Chôdza	5 km/h	0,8 km	2 km ²
Bicykel	20 km/h	3,3 km	32 km ²

- Cyklistiku a verejnú dopravu možno podporiť tým, že sa umožní prevážanie bicyklov vo verejnej doprave mimo dopravnej špičky a vybudujú sa nové stojany na bicykle na zastávkach verejnej dopravy.
- Cestujúcich môžete informovať o možnostiach spoločného využívania a zdieľania áut. Nové možnosti sú vždy vítané.
- Na prestupných zastávkach možno zobrazit informácie o zdieľaní taxíkov.
- Informačné systémy môžu byť „medzimodálne“, napr. zamestnanci autobusových spoločností môžu poskytovať informácie o vlakoch a naopak.

Prístupná verejná doprava

Prístupná verejná doprava patrí medzi práva a zabezpečuje sociálne začleňovanie. Prístupnejšia verejná doprava navyše zvyšuje aj počet cestujúcich bez zdravotného postihnutia. Treba:

- prispôsobiť autobusové zastávky a prispôsobiť výšku chodníka autobusovým dverám,
- vytvoriť autobusové zastávky blízko hlavných sídel spoločností,
- pozdvihnúť povedomie o probléme zdravotného postihnutia,
- poskytnúť cestovné poriadky a ďalšie informácie v prístupných formátoch (veľké písmo, Braillovo písmo, audioformát atď.),
- prispôsobiť infraštruktúru a umožniť tým prístup (nizkopodlažné autobusy, výťahy, rampy atď.),
- zabezpečiť informácie o prístupnosti prostredníctvom webových stránok, mobilných aplikácií, letákov atď.,
- spolupracovať s organizáciami pre ľudí so zdravotným postihnutím.

Bezpečnosť

Podľa asociácie *L'Union Internationale des Transports Publics* (UITP) zabijú dopravné nehody v Európe ročne 27 000 ľudí. Existuje priamy vzťah medzi počtom zabitých a počtom ciest autom. Nehody sú hlavnou príčinou úmrtí mladých ľudí v EÚ.

Uvedené fakty možno uvádzať v súvislosti s miestnymi číslami.

Medzi ďalšie opatrenia môže patriť zabezpečenie bezpečnosti alebo sprostredkovať informácie v rámci siete a začlenenie bezpečných a atraktívnych peších chodníkov do siete.

Informácie pre cestujúcich

- Predstavte nový štýl cestovných poriadkov, webových stránok alebo aplikácií.
- Otvorte multimodálne informačné služby.
- Zistite, čo si myslia zákazníci.

Komunikácia so zákazníkmi a zamestnancami

Ak má byť **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** úspešný, zamestnanci musia byť dobre informovaní. Činnosti môžu zahŕňať:

- ponuku návštev riadiaceho strediska verejnej dopravy s vysvetlením frekvencie, rýchlosti, trasy atď.,
- usporiadanie výstavy inovatívneho vybavenia verejnej dopravy alebo prototypy premávajúce na bežných linkách,
- vysvetlenie obmedzení spôsobených budovaním nových trás alebo návštevu staveniska metra či električky.

Cyklistika

Cyklistika sa týka všetkých aspektov, ktoré prispievajú k „útulnému mestu“. Bicykle šetria miesto a energiu a nespôsobujú hluk ani znečistenie ovzdušia. Prispievajú k udržateľnej mobilite a pohodliu. Sú účinné a prospešné pre zdravie.

Všetky návrhy činností, ktoré sa tu uvádzajú, majú pritiahnúť pozornosť na výhody cyklistiky.

Cyklistika a šikovné dochádzanie

Ak sa má riešiť bezpečnosť bicyklistov a infraštruktúra pre bicykle na pracoviskách a majú sa zabezpečiť stimuly na podporu dopravy bicyklom do práce, je dôležité:

- vytvoriť stánok alebo cyklistický informačný bod na veľmi frekventovanom mieste prístupnom pre zamestnancov a verejnosť,
- pripraviť schému „sprevádzania“, v rámci ktorej „nový cyklista“ pôjde do práce na bicykli so svojím „sprievodcom“ a potom môže poskytnúť rozhovor o tejto skúsenosti,
- zorganizovať deň „Bicyklom do práce“ s ponukou rôznych druhov stimulov pre tých, ktorí prídu na bicykli,
- zorganizovať súťaž v dochádzaní za prácou, v ktorej sa ukáže, že bicykel nie je len najlacnejším a najzdravším dopravným prostriedkom, ale často aj najrýchlejším,
- ponúknuť raňajky pre ľudí, ktorí prídu do práce na bicykli,
- usporiadať módnú prehliadku cyklistického oblečenia alebo vytvoriť cyklistické súpravy (pršiplášť s logom spoločnosti atď.),
- predstaviť spoločnosti podporujúce cyklistiku pomocou špeciálneho označenia alebo ceny,
- rozdať informácie o bezpečných cyklistických trasách do práce v spolupráci s miestnou políciou alebo oddelením dopravného plánovania,

Cyklistická infraštruktúra

- Vytvorte cyklistický informačný bod alebo stánok a poskytnite informácie zamestnancom, majiteľom domov, návštevníkom atď.
- Vybudujte partnerstvo so spoločnosťami a poskytnite cyklistom sprchy a prezličky.
- Spravte bezpečné a zastrešené parkovanie pre bicykle.
- Zakúpte bicykle na verejné alebo podnikové zdieľanie bicyklov.
- Zariadte verejnú opravovňu bicyklov.
- Premiestnite parkovanie pre bicykle k vchodom budov verejnej správy, kancelárií, nákupných centier atď.

„Vyskúšajte to a staňte sa každodenným cyklistom!“

- V spolupráci s miestnymi cyklistickými asociáciami zorganizujte informačné stretnutia o tom, ako prejsť od používania auta k bicyklu. Vhodné sú zvlášť pre tých, ktorí bývajú do piatich kilometrov od pracoviska.
- Zorganizujte módnú prehliadku pre cyklistov alebo výstavu prototypov bicyklov a starých bicyklov.
- Požiadajte miestne cyklistické asociácie, požičovne bicyklov a obchody a spoločnosti, ktoré sa špecializujú na športové produkty, aby ponúkli stanoviská opravy a údržby bicyklov.
- Požiadajte miestne cyklistické asociácie alebo políciu o registráciu bicyklov ako prevenciu proti krádeži.

- Pozvite obyvateľov, aby sa zapojili do „každodenného cyklistického výletu“ a požiadajte účastníkov, aby si na chrbát pripevnili plagát s informáciou o vzdialenosti, ktorú denne prejdú. Všetky plagáty sa vystavia na konci výletu.
- Vytvorte program stimulov cyklistiky v spolupráci s miestnymi predajcami.

Chôdza

Nasledujúce činnosti môžu pritiahnúť pozornosť na význam chôdze ako spôsobu dopravy. Navrhované činnosti možno zorganizovať rýchlo a nevyžadujú si trvalé fyzické zariadenia. Sú však zamerané tak, aby zanechali trvalý dojem a pritiahli pozornosť médií.

Chôdza a šikovné dochádzanie

- Povzbudte spoločnosti, aby zamestnancov, ktorí dochádzajú do práce peši, odmeňovali napríklad raňajkami.
- Vyzvite vedenie spoločností, aby zamestnancov, ktorí dochádzajú do práce peši, odmenili peňažnými stimulmi alebo pridaním dvoch minút nároku na dovolenku za každý deň takejto dochádzky.
- Navrhnite spoločnostiam, aby pracovníkom, ktorí udržiavajú ulice v okolí ich budov, rozdali darčeky.
- Poradte spoločnostiam, ako zmeniť úpravu ich parkovísk tak, aby uprednostnili chodcov.
- Výkonný riaditeľ sa môže prejsť po uliciach v okolí budov spoločnosti a zhodnotiť prístupnosť pre chodcov.
- V spolupráci so spoločnosťami začnite organizovať pravidelné odstraňovanie grafitov v okolí.
- Rozdajte informácie o bezpečných trasách pre peších.

Živé ulice

- Pre vedúcich predstaviteľov mesta usporiadajte pešie objavovanie, aby mohli vyhodnotiť problémy, ako sú fyzické prekážky, rozbité chodníky, nelegálne parkovanie, odpadky atď.
- Zorganizujte „deň parkovísk“ (www.parkingday.org) a pozvite miestnych obyvateľov, aby parkoviská kreatívne využili.
- Vysaďte stromy na menej atraktívnych uliciach.
- Slávnostne otvorte novú zónu 30 km/h.
- Prostredníctvom miestnej pobočky Obchodnej komory zariadte, aby sa do kampane zapojili majitelia obchodov.

Vnútroštátne vlády

- Deti pri ich každodennej ceste do školy odprevadí minister dopravy.
- Minister dopravy sa stretne s rodičmi a deťmi na uliciach s rýchlou obmedzenou na 30 km/h, aby s nimi prediskutoval mieste podmienky pre chodcov.
- Minister dopravy v prítomnosti detí vyčlení nový most pre peších, chodník alebo iný prvok infraštruktúry pre chodcov.
- Minister dopravy a, ak je to možné, iní vládni predstavitelia prídu do práce a odídu z práce autobusom alebo vlakom atď.
- Minister vnútra sprevádza člena policajného zboru na obchádzke a pomáha presadzovať bezpečnosť na uliciach.

- Vnútroštátna vláda oznámi legislatívne opatrenia, ktorými uvalí poplatky na všetky hlavné zdroje odpadu v uliciach (plastové tašky, cigaretové kartóny a obaly čokolád), pričom zisk pôjde na zlepšenie správy ulíc.

Všetky tieto činnosti možno samozrejme uplatniť aj pri starostoch a iných miestnych činiteľoch.

Riadenie mobility

Riadenie mobility sa stáva rozhodujúcim prvkom inteligentného a udržateľného rozvoja miest. Tvorí ho prístup zameraný na požadovanú zmenu modálneho rozdelenia v prospech udržateľných spôsobov dopravy.

Jedným z najdôležitejších prvkov tohto prístupu sú nové partnerstvá. Počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** môžu miestne orgány vytvoriť partnerstvá so školami a spoločnosťami a zrealizovať plány školskej mobility či plány dochádzania za prácou.

Úlohu má nová flexibilná doprava: autobusy s flexibilnými trasami, pohotová doprava, komunitná doprava, zdieľané taxíky, zdieľanie áut, systém Park & Ride (zaparkuj a použi verejnú dopravu), mestská nákladná doprava a zásobovanie.

Nástroje, ktoré majú za cieľ prispieť k zmene správania, sa zvyčajne zakladajú na informáciách, komunikácii, organizácii a spolupráci a vyžadujú podporu.

Podnikové cestovné plány

- Propagujte udržateľné dochádzanie za prácou v obecných alebo podnikových vestníkoch.
- Udeľte špeciálne označenie udržateľným spoločnostiam.
- Podporte zamestnancov, ktorí sú aktívni v rámci riadenia mobility a dávajú dobrý príklad.
- Poskytnite mapy a sprievodcov pre konkrétne miesta.
- Ponúknite osobné poradenstvo v rámci dopravy od dverí k dverám.
- Uskutočnite podnikové stretnutie o problémoch mobility.
- Zorganizujte prieskum o zmene správania v rámci mobility.
- Vytvorte pracovnú skupinu zamestnancov, ktorá sa bude zaoberať problémami mobility.
- Vymenujte koordinátora alebo manažéra mobility.

Globálne činnosti

- Zorganizujte bicyklový deň a odmeňte zamestnancov flexibilnými pracovnými hodinami, raňajkami, tričkami, živou hudbou, sprchami, masážou, označením bicykla proti krádeži atď.
- Vytvorte partnerstvo s poskytovateľmi IT služieb a spoločnosťami a zorganizujte (národný) deň práce z domu.
- Získajte vyhlásenie miestnej celebrity: „do práce chodím peši/bicyklom“ alebo „do práce cestujem verejnou dopravou“.
- Oceňte spoločnosť, ktorá sa najviac snaží realizovať udržateľnú mobilitu.
- Zorganizujte deň udržateľnej dopravy pre spoločnosti: zamestnanci pôjdu peši alebo použijú bicykel, verejnú dopravu či spoločné auto.

- Odmeňte ľudí, ktorí pravidelne dochádzajú za prácou a majú predplatený cestovný lístok.
- Ponúknite vodičom v dopravnej zápche „stresovú loptičku“.
- Vytvorte špeciálne označenie pre spoločnosti, ktoré podporujú cyklistiku.
- Predstavte alebo spustíte iniciatívu spoločného používania áut medzi spoločnosťami.
- Požiadajte spoločnosti, aby zamestnancom ponúkli bonus na bicykel.
- Podnikové cestovné plány: počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** otestujte nové opatrenia.

Plány udržateľnej mestskej mobility

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY je skvelou príležitosťou, ako prebudiť záujem o plány udržateľnej mestskej mobility. Jeden konkrétny deň preto treba venovať úsilie týmto činnostiam:

- vytvorenie výstavy o možných scenároch rozvoja dopravy a o vybranom scenári,
- zorganizovanie konferencie o pláne mestskej mobility,
- usporiadanie susedských stretnutí na tému mestskej mobility,
- predstavenie alebo realizácia niektorých opatrení plánu mestskej mobility (nové autobusové linky, nové parkoviská Park & Ride (zaparkuj a použi verejnú dopravu), cyklistické trasy, zelené plány dochádzania za prácou, centrá mobility atď.) a poskytnutie konkrétnych informácií o týchto inováciách.

Zodpovedné využívanie auta

Cieľom **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** nie je len propagácia využívania udržateľných dopravných prostriedkov, ale aj podpora zodpovedného využívania áut, aby tí, ktorí musia používať autá na niektoré účely, mohli tiež prispieť k udržateľnejšiemu mestskému životnému prostrediu.

Do úvahy prichádza široká škála činností, ako sa uvádza ďalej. Siahajú od opatrnej a bezpečnej jazdy, ktorá obmedzuje mobilitu nevodíčov čo najmenej, po znižovanie emisií z automobilovej dopravy (ktoré majú priamy vplyv na klímu a kvalitu ovzdušia) a zvyšovanie počtu cestujúcich na automobil.

Opakujeme, že organizácia tu uvedených činností nepatrí do zodpovednosti iba miestnych orgánov, ale môžu ich pripraviť rôzni partneri.

Šetrenie paliva

- Požiadajte predajcov alebo výrobcov áut, aby vytvorili stánok s ukázkami áut, ktoré šetria palivo.
- Pozvite autoškoly, aby ponúkli školenia energetickej účinnosti (ekologickej jazdy).
- Podporujte ekologické jazdenie medzi profesionálnymi vodičmi, ako sú vodiči školských autobusov, taxikári, vodiči v rámci podnikov a inštitúcií atď.
- Spustite kampaň s miestnymi čerpacími stanicami, ktorá povzbudí pravidelnú kontrolu tlaku v pneumatikách (hodnota o 0,4 baru menej znamená zvýšenie spotreby paliva o 10 %).

„Doprajte autu prestávku“

- Zorganizujte súťaže, pri ktorých vodiči odovzdajú svoj vodičský preukaz na určitú dobu a obratom získajú cestovný lístok na verejnú dopravu.
- Zorganizujte výstavu nákladných bicyklov alebo ukážku donášky na týchto bicykloch.
- Pozvite „každodenných cyklistov“, aby predstavili svoje každodenné zvyky a podelili sa o svoje skúsenosti s prepravou detí a tovaru na bicykloch, výberom vhodného oblečenia či tipmi na voľný čas.
- Uverejnite „príručku etikety vodiča“, ktorá poskytne informácie o väčšine uvedených tém, ako je šetrenie paliva, znižovanie hluku, čo treba zvážiť pri opravách (nehlučné kolesá, inovatívne olejové filtre atď.), predstavte parkovacie zóny, autoumyvárne, v ktorých recyklujú vodu atď.
- Pri vysielaní dopravných informácií v miestnom rádiu vyzvite vodičov, aby sa zapojili do iniciatívy do the right mix a využili aj iné spôsoby dopravy, ak sa chcú vyhnúť dopravným zápcham.

Zdieľanie a spoločné používanie áut

- Podporte inteligentné využívanie áut tým, že predstavíte programy zdieľania a spoločného používania áut.
- Požiadajte miestne podniky, ktoré zaviedli programy zdieľania áut, aby predstavili svoje výsledky.
- Ak vo vašom meste ešte neexistuje žiadny program zdieľania áut, počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** spustíte prieskum, aby ste zistili niečo o potenciálnych používateľoch budúcich programov.
- Umožnite ľuďom, ktorí sa zúčastňujú miestneho programu zdieľania áut, aby predstavili svoje skúsenosti (článok s rozhovorom v miestnych novinách atď.).
- Predstavte program priradzovania pri spoločnom využívaní áut.

Parkovanie

- Predstavte nové parkoviská alebo zóny bez parkovania.
- Posilnite prísnejšie trestanie parkovacích priestupkov.
- Poskytnite informácie o parkovacích nariadeniach.

Zodpovedné dochádzanie autom

- Zorganizujte testovací deň elektrických vozidiel.
- Zavedte flexibilné pracovné hodiny, aby sa znížili zápchy v dopravnej špičke.
- Rezervujte najlepšie parkovacie miesta (najbližšie pri vchode) pre spoločne využívané autá.
- Poskytnite zaručený odvoz domov pre tých, ktorí využívajú spoločné autá, v prípade núdze.
- Premiestnite parkovisko preč od vstupov do kancelárií.
- Zorganizujte prieskum pri vstupe, aby ste zistili, koľko ľudí zmenilo svoje zvyky v rámci cestovania a uverejnite najzaujímavejšie výsledky.

Čisté vozidlá

- Venujte sa podujatiam zodpovedného využívania áut čistým vozidlám (možno v rámci spolupráce na vnútroštátnej úrovni) a elektrickým a hybridným autám, autám na zemný plyn (NVG), skvapalnený ropný plyn (LPG) a zvlášť autám na bioplyn.
- Zorganizujte výstavu a ukázkový stánok, kde si verejnosť môže pozrieť a vyskúšať čisté vozidlá.

- Skúste, či by starosta nemohol jeden deň alebo počas celého **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** používať elektrické vozidlo a pritiahnúť tak pozornosť televízie, rádia a novín na odkaz **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a riešenia, ktoré ponúkajú čisté vozidlá.
- Usporiadajte diskusné raňajky medzi predstaviteľmi asociácií čistých vozidiel a štátnymi zamestnancami, pri ktorých sa bude hovoriť o tom, ako možno zvýšiť využívanie čistých mestských vozidiel a aké pozitívne účinky by to malo na rozličné zainteresované strany.
- Vytvorte vyhradené miesta na dovoz tovaru. Rampa alebo parkovisko mimo oblasti bez áut by bolo rezervované pre dovoz tovaru určeného pre obchody. Čisté vozidlá by potom doviezli tovar do obchodov.
- Vytvorte službu dovozu tovaru zákazníkom prostredníctvom flotily čistých vozidiel. Mala by zahŕňať aj dopravu nákupu na vhodné parkoviská.

Voľný čas a nakupovanie: inteligentná a udržateľná mobilita na podporu miestneho hospodárstva

Na miesta trávenia voľného času alebo do nákupných stredísk sa možno dostať rôznymi spôsobmi vrátane udržateľnej dopravy. Nejde len o to, ako sa pohybujú ľudia, ale aj o prepravu tovarov v mestských oblastiach; podľa univerzity Vrije Universiteit v Bruseli a skúseností z projektu Cyclelogistics by sa 50% až 70% prepravy tovarov v európskych mestách mohlo preniesť na (nákladné) bicykle. Táto téma je vhodná na získanie miestnych partnerov, keďže môžu propagovať svoje služby.

Objavovanie mesta

Pozvite obyvateľov, aby objavovali svoje mesto z iného pohľadu. Činnosti v rámci voľného času môžu poskytnúť príležitosť na bezpečné objavovanie mesta a jeho užívanie v tichšom prostredí bez áut.

- Špeciálna kyvadlová doprava určená na objavovanie mesta.
- Výlety organizované turistickými sprievodcami alebo vychádzkovými klubmi.
- Zhromaždenia chodcov v spolupráci so športovými obchodmi, školami, asociáciami atď.
- Hotelové kľúče, ktoré umožňujú aj prístup do verejnej dopravy, služieb prenájmu bicyklov a programov zdieľania áut.

Zábavné činnosti

- Požiadajte asociácie, školy, potravinársky priemysel atď., aby zorganizovali bezplatné raňajky alebo obrovský piknik na obed alebo popoludní.
- Na verejných priestranstvách zorganizujte bezplatné koncerty, divadelné predstavenia, populárne predstavenia, vystúpenia umelcov, klaunov atď.
- Na hlavnom námestí nainštalujte bielu stenu a zozbierajte na nej názory ľudí.
- Požiadajte miestne športové asociácie alebo obchody a podniky, ktoré sa špecializujú na športové potreby, aby zorganizovali ukážky na uliciach: futbal, basketbal, (plážový) volejbal, korčuľovanie, skateboardovanie atď.
- Ponúknite zvláštne druhy dopravy, ako napríklad koňmi ťahané kočiare, turistické vláčky, solárne loďky atď.

Nakupovanie

Realizácia oblastí bez áut môže spôsobiť starosti niektorým majiteľom obchodov. Preto sa treba zvlášť usilovať zapojiť ich v raných štádiách organizácie.

- Prostredníctvom oficiálneho dokumentu s prispôbenými informáciami o tom, ako dosiahnuť centrum mesta bez áut, komunikujte špeciálne s majiteľmi obchodov.
- Prepojte názov zastávky autobusu, električky alebo metra s obchodom.
- V reklamných materiáloch **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** inzerujte obchody v centre mesta. Umiestnite napríklad logá obchodov do mapy oblasti so zákazom vjazdu vozidiel, spomeňte ich v miestnom rádiu v rámci informovania o dni bez áut, navigujte do nich ľudia pomocou transparentov na uliciach a podobne.
- Vytvorte vyhradené miesta na dovoz tovaru. Čisté vozidlá potom dovezú tovar do obchodov.
- Vytvorte službu dovozu tovaru zákazníkom prostredníctvom flotily čistých vozidiel.
- Vytvorte „dodaciu službu bez emisií“. Možno vytvoriť miesta nakladania/vykladania tovaru, ktoré budú zahŕňať kabínu s nepretržitou obsluhou a chladiacimi boxami na uskladnenie chladeného tovaru. Obchody a zákazníci budú prepojení prostredníctvom flotily bicyklov určených na dovoz tovaru.
- Pred **EURÓPSKYM TÝŽDŇOM MOBILITY** a počas neho v obchodoch rozdáajte cestovné lístky na verejnú dopravu.
- Vyzvite majiteľov obchodov v centre mesta, aby zorganizovali lotériu. Ponúkané ceny budú súvisieť s **EURÓPSKYM TÝŽDŇOM MOBILITY** a budú zahŕňať napríklad bicykle, kolieskové korčule atď.
- Povzbudte majiteľov obchodov, aby vyšli na verejné priestranstvá uvoľnené zákazom pre vozidlá, a rozšírili tak svoj predajný priestor (terasy alebo miesto na stánky na ulici). **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** by sa však nemal zmeniť na veľké komerčné podujatie organizované v rámci marketingu.

Mobilita a zdravie

Počet vozidiel na európskych cestách neustále rastie, čo vedie k znižovaniu kvality života ľudí, ktorí žijú v mestách (hluk, znečistenie ovzdušia, dopravné nehody, stres atď.).

Zdravotné následky dopravy postihujú väčšinu obyvateľstva a zvlášť zraniteľné skupiny, ako sú deti a starší ľudia. Niektoré vplyvy dopravy na ľudské zdravie sú dobre známe a siahajú od podráždenia spôsobeného dopravným hlukom po choroby dýchacích ciest a kardiovaskulárne ochorenia.

Miestne zdravotnícke služby, zdravotné poisťovne, lekárske asociácie a športové organizácie môžu byť vhodnými partnermi pri organizovaní činností v rámci mobility a zdravia.

Environmentálny hluk

Miestne orgány musia konať, aby chránili miestnych obyvateľov pred škodlivými vplyvmi environmentálneho hluku a nízkej kvality ovzdušia. Je nutné organizovať vzdelávacie podujatia na tieto témy.

- Požiadajte monitorovaciu sieť kvality ovzdušia, environmentálne alebo energetické agentúry (EEA, IEE), informačné a dokumentačné strediská hluku (INCE, CIDB), aby vytvorili výstavu o ovzduší a hluku.
- Požiadajte políciu alebo centrá technickej kontroly vozidiel, aby ponúkli testovanie v súvislosti so znečisťovaním pre autá na parkoviskách.
- Vysvetlite miestnym obyvateľom, ako sa používajú systémy monitorovania kvality ovzdušia a ako vykladať ich údaje.
- Predstavte činnosti zamerané na zníženie hladiny hluku a zlepšenie kvality ovzdušia.

Výhody chôdze a cyklistiky

Výskum dokázal, že zamestnanci, ktorí v dostatočnej miere fyzicky cvičia, sú zdravší, podávajú lepšie výkony a v priebehu roka sú menej často chorí. Činnosti môžu byť napríklad takéto:

- Pozvite zdravotné poisťovne, aby poskytli informácie o zdravotných výhodách fyzickej aktivity, zdravotné riziká a hospodárske náklady fyzickej nečinnosti, informácie o tom, ako zaradiť fyzickú aktivitu do každodennej rutiny atď.
- Zorganizujte diskusiu s lekármi, ktorá zdôrazní negatívne vplyvy dopravy na zdravie.
- Požiadajte nemocnicu/lekárov, aby ponúkli „zdravotné prehliadky“ (krvný tlak, obeh, váha, kostná hmota atď.) a prispeli tým k zdravotnému povedomiu.
- Zriadte, aby športové asociácie predstavili svoju činnosť.
- Pozvite športové asociácie, podniky, školy atď., aby sa zúčastnili súťaží, pretekov alebo štafety.
- Požiadajte príslušné organizácie, aby vybavili ihriská, ktoré podporia fyzickú aktivitu a čulosť medzi deťmi.
- Požiadajte skupiny zdravej chôdze, aby usporiadali prezentácie na podporu chôdze.
- Minister zdravotníctva alebo zástupca zodpovedný za zdravotnícku problematiku by sa mal zapojiť do zdravotnej prechádzky.
- Predstavte opatrenia, ktoré sa už realizovali alebo sa plánujú, na zlepšenie situácie chodcov a cyklistov (zníženie intenzity dopravy, pešie zóny, priame/nové trasy alebo siete pre cyklistov a chodcov atď.).
- Zorganizujte fitness tréning (spolu so zdravotnými poisťovňami).

Zelené cesty

Zelená cesta je „komunikácia rezervovaná len pre nemotorizované cestovanie vytvorená integrovaným spôsobom, ktorý zlepšuje životné prostredie aj kvalitu života v okolí. Tieto cesty by mali spĺňať vyhovujúce štandardy šírky, stúpania a povrchu, aby bolo zaistené ich príjemné používanie a nízka rizikovosť pre používateľov na všetkých úrovniach zdatnosti.“

(Vyhlásenie v Lille, 12. september 2000)

Cieľom je povzbudiť organizácie do realizácie zelených ciest a verejnosť, aby ich objavovala.

Pozdvihnutie všeobecného povedomia

- Zorganizujte pešie/cyklistické výlety alebo pikniky na existujúcich alebo neoficiálnych (s obozretnosťou) zelených cestách v spoločnosti miestnych predstaviteľov. Zo zelených ciest, ako bodu stretávania, môžu ťažiť rozličné záujmové skupiny:
  - ľudia so zníženou mobilitou, starší ľudia atď.,
  - umelci, atléti, politici, miestne osobnosti atď.,
  - predajcovia použitých bicyklov,
  - médiá a novinári.
- Využite zelenú cestu ako triedu pod holým nebom pri hodinách matematiky, zemepisu, miestneho dejepisu či environmentálnej výchovy.
- Zorganizujte čistenie zelenej cesty dobrovoľníkmi.

Cestovanie v súlade so životným prostredím

- Zelené cesty zvyčajne vedú popri železničnej trati, vodnej ceste alebo križujú lesy či prírodné rezervácie. Je to skvelý spôsob, ako objavovať prírodné dedičstvo prostredníctvom výletov so sprievodcom alebo publikácií o rastlinstve.
- Vďaka ochrane pozoruhodností v okolí zelených ciest možno prezentovať aj miestne dedičstvo.

Miestne alebo regionálne orgány v akcii

Tam, kde zelené cesty už existujú:

- Zariadte, aby križovatky ciest a zelených ciest boli bezpečné.
- Zabezpečte bezpečný prechod ku školám a do iných oblastí so službami.
- Vytvorte školský alebo podnikový cestovný plán, pričom zoberte do úvahy zelené cesty.
- Zverejnite iniciatívy na podporu zelených ciest.
- Slávnostne uveďte označenie zelenej cesty alebo úseku zelenej cesty.
- Slávnostne otvorte zariadenia vybudované v okolí zelených ciest: odpočívadlá, „cyklistické bufety“.

Tam, kde zelené cesty neexistujú:

- Predstavte projekt realizácie zelených ciest širokej verejnosti.
- Zakúpte pozemok pre zelené cesty, otvorte časti zelených ciest, vytvorte miestnu sieť zelených ciest.
- Umožnite spoločnostiam sponzorovať rozvoj nových zelených ciest.

Mapa zelených ciest je k dispozícii na webovej stránke Európskej asociácie zelených ciest

www.aevv-egwa.org/

TRVALÉ OPATRENIA

Od zúčastnených miestnych orgánov sa vyžaduje, aby „realizovali aspoň jedno nové trvalé opatrenie, ktoré prispeje k modálnemu posunu dopravy od súkromných áut k dopravným prostriedkom priateľským k životnému prostrediu“.

Tieto opatrenia nemusia byť rozsiahle. Ukazujú snahu mesta o udržateľnú mestskú mobilitu. Niektoré potenciálne trvalé opatrenia sú:

Cyklistická infraštruktúra

- Zlepšenie cyklistickej siete a infraštruktúry (rozšírenie, obnova, označenie, parkovanie, stojany so zámkom atď.).
- Zavedenie verejných bicyklov alebo programov zdieľania bicyklov.

Pešie zóny

- Vytvorenie alebo rozšírenie peších zón.
- Zlepšenie infraštruktúry: mosty pre chodcov, chodníky, priechody pre chodcov, osvetlenie atď.
- Opätovné vyčlenenie verejného priestranstva a jeho vyhradenie pre peších.

Služby verejnej dopravy

- Zlepšenie a rozšírenie siete verejnej dopravy (jazdné pruhy pre vozidlá s vysokou obsadenosťou, nové zastávky, nové linky, vyhradené miesta atď.).
- Zvýšenie frekvencie, zavedenie expresných služieb atď.
- Použitie ekologických vozidiel vo verejnej doprave.
- Zavedenie mobilných cestovných lístkov a služieb.
- Integrované služby pre rozličné druhy verejnej dopravy.

Zníženie intenzity dopravy a programy obmedzeného prístupu

- Programy zníženia rýchlosti v blízkosti škôl.
- Redukcia vonkajších parkovacích zón.
- Vytvorenie parkovísk Park & Ride (zaparkuj a použi verejnú dopravu).
- Trvalé obmedzenie prístupu do centier miest.

Dostupnosť

- Spustenie plánov dostupnosti.
- Vytvorenie infraštruktúry pre ľudí so zníženou mobilitou.
- Odstránenie architektonických bariér.
- Zníženie a rozšírenie chodníkov.
- Vybudovanie chodníkov s dotykovým značením a rámp pre invalidné vozíky.
- Zabudovanie zvukovej signalizácie do semaforov.

Nové formy využívania a vlastníctva vozidiel

- Spustenie programov spoločného využívania a zdieľania áut.
- Zodpovedné využívanie áut (ekologická jazda atď.).
- Využívanie čistých (čistejších) vozidiel.

Doprava nákladov

- Nové usmernenia pre dopravu nákladov.
- Využívanie čistých (čistejších) vozidiel.
- Vytvorenie vykladacích rámp na presun nákladu.

Riadenie mobility

- Prijatie školských a zamestnaneckých cestovných plánov.
- Vytvorenie centier mobility a informačných služieb.
- Vytvorenie vzdelávacích materiálov.
- Plány mestskej mobility konzultované so zainteresovanými stranami.
- Poskytnutie stimulov a bonusov zamestnancom.
- Uľahčenie prístupu do podnikov alebo iných spoločenských oblastí.

DEŇ BEZ ÁUT

V rámci mesta môžete vyhradiť jednu alebo viacero oblastí bez áut. Tieto oblasti budú uzavreté pre motorovú dopravu väčšiu časť dňa. Prístup budú mať len chodci, cyklisti, verejná doprava a čistejšie vozidlá (LPG, NVG, elektromobily atď.). Ak sa vyhradí viac ako jedna oblasť, môžu byť prepojené chodníkmi pre peších. Oblasti bez áut možno účelne zabezpečiť „nárazníkovou zónou“ s konkrétnymi informáciami pre vodičov.

Umiestnenie a veľkosť oblastí bez áut treba starostlivo vybrať s ohľadom na miestny kontext:

- vizualizácia konkrétnych tém (napr. hluku, merania kvality ovzdušia atď.),
- možnosť predstaviť alebo otestovať plánované opatrenia (napr. zavedenie peších zón),
- činnosti pre špecifické cieľové skupiny (napr. deti),
- organizácie v oblasti, ktoré by mohli prispieť vlastnými činnosťami (napr. gastronómia, šport),
- počet návštevníkov v oblasti počas bežného dňa a predpokladaný počet ďalších návštevníkov,
- parkoviská v okolí,
- prepojenia medzi rozličnými oblasťami bez áut.

Bariéry a stanoviská

Prístup do oblastí bez áut bude kontrolovaný a budú nainštalované bariéry. Bude potrebná pomoc týchto organizácií:

- miestny orgán diaľničnej spoločnosti alebo mestskej dopravy,
- vnútroštátna alebo miestna polícia,
- zamestnanci miestnych orgánov: zapojenie zamestnancov mestskej rady predstavuje dobrý spôsob, ako zapojiť celú mestskú radu a povzbudiť internú komunikáciu.

Zoznam výnimiek

Je potrebné vytvoriť zoznam vozidiel s povoleným prístupom. Okrem čistejších vozidiel (LPG, NVG, elektromobilov atď.) možno udeliť výnimky zdravotníckym pracovníkom, osobám so zdravotným postihnutím a nevyhnutným údržbovým činnosťami.

Pohotovostné služby (polícia, hasiči, sanitky) a pracovníci elektrární a plynární budú mať automaticky povolený prístup do oblasti.

Iné žiadosti o výnimky, ako sú uvedené vyššie, by mali byť adresované zodpovednému oddeleniu mestskej rady. Počet výnimiek má byť minimálny.

Obyvatelia

Obyvateľov by ste mali vyzvať, aby premiestnili svoje autá deň vopred a uvoľnili tak ulice. Môže byť potrebné zriadiť špeciálne parkoviská a podpísať dohody s prevádzkovateľmi parkovacích miest.

Možno tiež povoliť obyvateľom používanie áut mimo oblasti s tým, že sa nevrátia pred stanoveným časom. V opačnom prípade budú musieť nechať autá na parkovisku.

Dovoz tovaru do oblastí bez áut

Dovoz tovaru bude povolený do určitého času (ktorý sa stanoví) v súlade so všeobecnými podmienkami. Pre obchodníkov, ktorí vyžadujú dodávky tovaru počas dňa, možno vytvoriť nákladnú zónu mimo oblasti. Odtiaľ sa bude náklad dovážať nákladnými bicyklami alebo čistými vozidlami.

Verejná doprava

Ako účinné náhradné spôsoby dopravy pre obyvateľov treba ponúknuť tieto možnosti:

- vyššiu frekvenciu služieb,
- lepšiu prístupnosť pre osoby so zníženou mobilitou,
- zvláštne cestovné alebo bezplatnú prepravu,
- konkrétne iniciatívy (kombinované parkovacie a autobusové lístky alebo autobusové a vlakové lístky, cestovné lístky ponúkajúce zľavu v kinách, plavárňach atď.).

Tiež je vhodné prevádzkovať kyvadlovú dopravu spájajúcu parkoviská s centrom mesta alebo na špeciálnych trasách (prehliadky mesta, okružné cesty atď.).

Čistejšie vozidlá

V rámci oblastí bez áut možno použiť vozidlá LPG, NVG a elektrické vozidlá:

- na dovoz tovaru predajcom alebo zákazníkom,
- na vybavenie špeciálnych požiadaviek, ktoré možno spracovať individuálne na stanoviskách, parkoviskách atď.,
- pre obyvateľov alebo osoby so zdravotným postihnutím.

Bicykle

- Zapojenie miestnych cyklistických skupín alebo asociácií.
- Osobitný dôraz na používanie nákladných bicyklov.

- Prenájom bicyklov alebo výpožičné miesta na parkoviskách Park & Ride (zaparkuj a použi verejnú dopravu), železničných staniciach, autobusových zastávkach atď.
- Kombinované autobusové a bicyklové alebo parkovacie a bicyklové lístky, výmena kľúčov od auta alebo vodičských preukazov za bicykel atď.
- Zastrešené parkovanie s obsluhou pre bicykle.
- Bezpečné, dobre označené cyklistické trasy mimo oblastí bez áut, najlepšie úplne oddelená infraštruktúra.

Parkoviská Park & Ride (zaparkuj a použi verejnú dopravu)

Vytvorte bezpečné parkoviská na okraji miest a povzbudte tak obyvateľov, aby zaparkovali svoje autá a využili verejnú dopravu. Na týchto parkoviskách by mala byť prítomná obsluha a mali by byť otvorené v súlade s hodinami Dňa bez áut. Môžu byť bezplatné alebo platené (napríklad kombinované parkovacie a autobusové lístky alebo parkovacie a bicyklové lístky). Parkoviská, ktoré sa nenachádzajú blízko bežných trás verejnej dopravy, by mali byť obsluhované špeciálnou kyvadlovou dopravou.

Vhodné parkoviská

V blízkosti oblastí bez áut treba vytvoriť špeciálne parkoviská pre tých, ktorí musia využívať svoje autá. Tieto parkoviská možno použiť na privezenie cestujúcich, krátkodobé parkovanie (menej ako hodina), na uľahčenie zdieľania áut, dovoz tovaru atď. Nemali by sa používať ako dlhodobé parkoviská a cez deň by mala byť prítomná obsluha. Možno zariadiť kyvadlovú dopravu z týchto parkovísk do centra mesta.

Parkoviská pre obyvateľov

Mali by existovať vyhradené parkoviská pre obyvateľov. Umiestnite ich vnútri alebo blízko hranice oblastí bez áut (a prístupné budú len pred alebo po podujatí). Mali by sa otvoriť len deň pred podujatím a zostať otvorené jeden deň potom. Uplatniť možno špeciálne poplatky za parkovanie a povzbudiť tak obyvateľov, aby nechali autá na parkovisku celý deň. Podrobnosti dohodnite s prevádzkovateľmi parkovísk.

INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA

Všetky komunikačné nástroje sú k dispozícii bezplatne na www.mobilityweek.eu. Aktuálne novinky nájdete v elektronickom bulletinu **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a na kanáloch sociálnych médií.

- www.facebook.com/EuropeanMobilityWeek
- <https://twitter.com/mobilityweek>
- www.youtube.com/user/europeanmobilityweek
- www.flickr.com/photos/europeanmobilityweek

Okrem tejto príručky sú k dispozícii online tieto zdroje (a niektoré aj ako tlačené dokumenty):

- Tematické usmernenia
- Leták
- Letáčik
- Video kampane

- Charta
- Príručka osvedčených postupov
- Súbor komunikačných nástrojov vrátane Vizualizačných usmernení a základných vizuálov (ilustrácie s maskotom Edgarom, logo, šablóny atď.)

Všetok komunikačný materiál je k dispozícii v angličtine. Tematické usmernenia, letáčik, video kampane a táto príručka sú k dispozícii v 22 oficiálnych jazykoch EÚ.

Národní koordinátori môžu vytvoriť ďalšie nástroje. Skúsenosti z predchádzajúcich rokov ukázali, že tlačový balíček, ktorý predstavuje **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY**, prezentuje činnosti na národnej úrovni a venuje jednu stranu každému partnerskému mestu, je užitočným nástrojom.

Miestne informácie a komunikácia

Miestne orgány by mali poskytnúť viacero nástrojov na informovanie verejnosti o podrobnostiach **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**. Na zabezpečenie synergie na európskej úrovni umocnenie pocitu v ľuďoch, že sú súčasťou globálneho hnutia, tlačaná a online komunikácia by mala obsahovať vizuálnu identitu, ktorá reprezentuje **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY**.

Dôležité je predovšetkým to, aby komunikácia bola jednotná a odkaz jednoduchý, vďaka čomu **EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY** vstúpi do povedomia určených cieľových skupín.

Sociálne médiá

Nástroje sociálnych médií, ako sú Facebook, Twitter, YouTube, Vimeo, Flickr, Instagram, LinkedIn atď., nám umožňujú priamo osloviť tisíce ľudí a propagovať plánované činnosti. Pri využívaní sociálnych médií je dobre pamätať na tieto body:

- Zdieľajte obsah, ktorý je dôležitý pre vaše publikum.
- Ak sa stretnete s nesprávnou interpretáciou, chybu neváhajte opraviť, ale zdvorilo. Nezabudnite oddeľovať fakty od názorov.
- Rozširujte informácie a komunikujte. Hovorte o úspechoch partnerov, podporovateľov alebo kolegov.
- Uverejňujte zmysluplné a zdvorilé komentáre. Oblasť, v ktorej ste odborníkmi, propagujte čo najviac.
- Nerozširujte spam ani neuvěřňujte urážlivé komentáre.
- Dvakrát skontrolujte kvalitu všetkého materiálu, ktorý uverejňujete. Skontrolujte pravopis aj odkazy. Ak ste spravili chybu, nepopierajte ju. Priznajte ju a opravte.
- Online nehovorte nič, čo by ste nechceli vysvetľovať svojej mame, ospravedlňovať pred nadriadeným, alebo vidieť citované na BBC.
- Nezaväzujte sa na žiadnu činnosť, ak nemáte na to oprávnenie.
- Nepreberajte ani neinštalujte softvér, ktorý ste našli cez sociálne siete.

Informačné listy

Pred **EURÓPSKYM TÝŽDŇOM MOBILITY** možno odoslať viacero informačných listov prispôbených jednotlivým cieľovým skupinám:

- list od starostu všetkým miestnym obyvateľom,
- zvláštny list pre každú z citlivejších cieľových skupín (predajcovia, podniky, obyvatelia oblasti bez áut atď.) s informáciami o **EURÓPSKOM TÝŽDNI MOBILITY** a pozvaním, aby sa zapojili do jeho organizácie.

Informačné dokumenty

Informovanosť obyvateľov o **EURÓPSKOM TÝŽDNI MOBILITY** a podporu diskusií o mestskej mobilite, prístupnosti a bezpečnosti zabezpečíte tým, že vytvoríte a rozšírite tieto dokumenty:

- súhrnný dokument, ktorý predstaví technické aspekty **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a bude sa distribuovať pred a počas podujatí na všetkých verejných priestranstvách,
- dodatok alebo zvláštne vydanie mestského bulletinu,
- zvláštne dokumenty pre jednotlivé cieľové skupiny,
- tlačový balíček pre miestne médiá, ktorý predstavíte počas tlačovej konferencie približne týždeň pred **EURÓPSKYM TÝŽDŇOM MOBILITY**.

Vnútoraná komunikácia

Úspešná vnútorná komunikácia:

- zapája zamestnancov mesta do organizácie **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**, aby sa zabezpečil jeho úspešný priebeh,
- umožňuje zamestnancom mesta, aby sa stali propagátormi **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** a nových foriem mestskej mobility,
- podnecuje zamestnancov, aby v budúcnosti viac využívali udržateľné spôsoby dopravy,
- spustí zelený plán dochádzania za prácou zvlášť pre zamestnancov mesta.

Mobilizácia zamestnancov mesta

Od mnohých zamestnancov sa bude vyžadovať (ak je to možné, na báze dobrovoľnosti), aby prijímali telefonické hovory, poskytovali informácie (usporiadatelia, hostesky atď.), kontrolovali prístup do oblastí bez áut a na parkoviská počas Dňa bez áut, riadili navrhnuté činnosti atď.

Vnútorný plán mobility

Okrem účasti na organizácii **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY** musia mestské služby dávať dobrý príklad.

Preto sa zamestnancom odporúča, aby sa zúčastnili činností, ktoré sa organizujú počas **EURÓPSKEHO TÝŽDŇA MOBILITY**. Možno teda vytvoriť vnútorný plán mobility a uskutočniť prípravné stretnutie. Skúste osloviť sieť verejnej dopravy i služby prenájmu bicyklov a zabezpečiť dostupnosť alternatívnych spôsobov dopravy. Zvláštny dôraz by sa mal klásť na školské alebo podnikové plány mobility.

MONITOROVANIE A HODNOTENIE

Miestne orgány by mali vykonávať monitorovanie nielen počas tohto týždňa, ale aj v priebehu celého roka, aby bolo možné získať poučenia. Malo by sa týkať podielu jednotlivých druhov dopravy, premávky, kvality ovzdušia, hluku a verejnej mienky.

Premávka a využívanie verejnej dopravy

Vnútri aj mimo oblastí bez áut by sa mali monitorovať tieto ukazovatele: počet používateľov verejnej dopravy, motorová doprava, cyklisti, chodci a využívanie parkovísk.

Monitorovanie by malo prebiehať počas niekoľkých dní, aby sa dala vykonať porovnávací analýza. Technickú a logistickú pomoc môže poskytnúť miestna diaľničná spoločnosť alebo orgány v oblasti mestskej dopravy.

Kvalita ovzdušia

Na meranie kvality ovzdušia možno namontovať na niekoľko dní pevné a mobilné snímače vnútri aj mimo oblastí bez áut. Merania by sa mali uskutočniť v rovnaký deň týždňa a pri podobných meteorologických podmienkach, aby sa zabezpečilo platné porovnanie.

Mestá, ktoré nemajú vlastné vybavenie na monitorovanie, by sa mali pokúsiť získať ho od miest, ktoré sa nezúčastňujú na **EURÓPSKOM TÝŽDNI MOBILITY**, alebo od miest, ktoré majú nadbytočné vybavenie.

Hluk

Vnútri aj mimo oblastí bez áut možno nainštalovať merače hluku a zmerať vplyv podujatia na hladinu hluku. Monitorovanie hluku by malo prebiehať počas niekoľkých dní, aby sa dala vykonať porovnávací analýza. Užitočné rady a pomoc s metodológiou môžu poskytnúť rôzne organizácie, napríklad miestne zdravotnícke orgány.

Verejná mienka

Môžu prebiehať zamerané prieskumy:

- obyvatelia celého mesta,
- ľudia, ktorí cestujú do oblastí bez áut,
- obyvatelia oblastí bez áut,
- obchodníci v oblastiach bez áut,
- zákazníci obchodov,
- ľudia, ktorí pracujú v oblastiach bez áut.

Zvlášť odporúčame povzbudiť obchodníkov, aby monitorovali tieto ukazovatele:

- počet zákazníkov v obchodoch, ktoré sa nachádzajú v oblastiach bez áut,
- počet zákazníkov, ktorí navštívia supermarkety v okrajových oblastiach,
- tržby (v spolupráci s obchodníkmi a Obchodnou a priemyselnou komorou).

Miestne orgány môžu uskutočniť ďalšie monitorovania v závislosti od typu činností a ich očakávaní.

EURÓPSKY TÝŽDEŇ MOBILITY

16. – 22. SEPTEMBRA 2017

